

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Cdo/77/2017
Identifikačné číslo spisu:	8707211914
Dátum vydania rozhodnutia:	13.07.2017
Meno a priezvisko:	JUDr. Emil Franciscy
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2017:8707211914.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu T-SKI TRAVEL, s.r.o. so sídlom vo Vysokých Tatrách, Tatranská Lomnica 134, IČO: 31 667 562, zastúpeného JUDr. Jaroslavom Sidorom, advokátom so sídlom v Poprade, Zdravotnícka č. 6, proti žalovanej 1. TATRANSKÁ a.s., so sídlom na Štrbskom Plese, K vodopádom č. 4051, IČO: 31 395 783, zastúpenej JUDr. Júliusom Jánošíkom, advokátom so sídlom v Bratislave, Klincová č. 35, o náhradu škody, vedenej na Okresnom súde Poprad pod sp. zn. 13 C 271/2007, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 27. januára 2016 sp. zn. 3 Co 163/2015, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaná má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Rozsudkom z 11. novembra 2014 č.k. 13 C 271/2007-498 Okresný súd Poprad (ďalej len „súd prvej inštancie“): I. uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi do 3 dní sumu 1 962,64 € s 8,5 % ročným úrokom z omeškania od 16. januára 2008 do zaplatenia, II. žalobu v časti o zaplatenie sumy 5 385,86 € s príslušenstvom zamietol, III. rozhodol o trovách konania. Vychádzal z toho, že žalobca a žalovaná uzavreli 17. októbra 1995 nájomnú zmluvu na dobu určitú do 31. decembra 2005, predmetom ktorej boli nebytové priestory s rozlohou XX m² v objekte vybavenosti lyžiarskeho areálu v ŽS. za účelom prevádzkovania lyžiarskej školy, požičovne a úschovne športových potrieb, maloobchodu, lyžiarskeho servisu, bufetu a WC. Touto zmluvou sa žalobca zaviazal platiť ročne nájomné 600 Sk a štvrtročne výdavky za elektrickú energiu. Žalovaná počas trvania nájomného vzťahu prostredníctvom svojej trafostanice dodávala žalobcovi elektrickú energiu až do 1. júna 2005, kedy jej dodávku ukončila; v júni 2005 predala trafostanicu inej obchodnej spoločnosti. Podanou žalobou sa žalobca domáhal náhrady škody (ušlého zisku) spôsobenej mu protiprávnym prerušením dodávky elektrickej energie do prenajatého objektu. Podľa právneho názoru súdu prvej inštancie žalovaná nebola oprávnená jednostranne ukončiť dodávku elektrickej energie, pokiaľ predtým nedošlo k výpovedi nájomnej zmluvy. V žalobe opísaným konaním porušila zmluvné podmienky a zodpovedá žalobcovi za škodu, ktorú mu tým spôsobila (§ 373 Obchodného zákonníka). Súd nepovažoval za potrebné vykonať dokazovanie

znalcom z odboru energetiky na posúdenie, či dodávaný príkon elektrickej energie bol postačujúci na prevádzku prenajatého objektu, lebo táto skutočnosť nebola sporná a podľa názoru súdu nemala význam pre právne posúdenie veci. Vzhľadom na to, že výsledky vykonaného dokazovania preukázali zodpovednosť žalovanej za žalobcovu škodu (len) v čase od 1. júna 2005 do 3. augusta 2005, súd žalobe v časti o zaplatenie 1 962,64 € vyhovel, vo zvyšnej časti ju ale ako neopodstatnenú zamietol. Keďže žalobca nepreukázal podanie výzvy na náhradu škody pred podaním žaloby, súd za kvalifikovanú výzvu považoval (až) podanie žaloby; úrok z omeškania mu preto priznal odo dňa nasledujúceho po doručení žaloby žalovanej. O trovách konania rozhodol podľa § 150 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“).

2. Na odvolanie žalobcu proti zamietajúcemu výroku rozsudku súdu prvej inštancie a výroku o trovách konania, ako aj na odvolanie žalovanej proti výroku prvoinštančného rozsudku o trovách konania Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 27. januára 2016 sp. zn. 3 Co 163/2015 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil vo výroku, ktorým bola žaloba v prevyšujúcej časti zamietnutá. Výrok rozsudku súdu prvej inštancie o trovách konania zmenil; rozhodol tiež o trovách odvolacieho konania. Po preskúmaní spisu dospel k záveru, že súd prvej inštancie v potrebnom rozsahu zistil skutkový stav, na základe vykonaných dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam a vec následne správne právne posúdil. Odvolací súd sa s výrokom rozsudku súdu prvej inštancie, ktorým bola žaloba vo zvyšku zamietnutá, v plnom rozsahu stotožnil. Stotožnil sa aj s vysvetlením dôvodov rozhodnutia, preto v podrobnostiach odkázal na správne odôvodnenie prvoinštančného rozsudku (§ 219 ods. 2 O.s.p.). K odvolacej námietke žalobcu, že v období od 4. augusta 2005 do 15. októbra 2005 mal obmedzený príkon dodávky elektrickej energie, odvolací súd uviedol, že pri obmedzenom príkone sa platil podstatne nižší paušál a keďže v uvedenom (letnom) období sa v prenajatom objekte prevádzkoval len bufet, bol aj tento obmedzený príkon postačujúci. Za toto obdobie zodpovednosť žalovanej za škodu nie je daná, lebo žalobca mal dohodnutý odber elektrickej energie s vlastníkom trafostanice, ktorý mu zabezpečoval dodávku elektrickej energie v postačujúcom príkone. Podľa názoru odvolacieho súdu sa žalobca nemôže domáhať náhrady škody titulom ušlého zisku za obdobie od 16. októbra 2005 do 29. decembra 2005, lebo v ňom už preukázateľne nemal záujem prevádzkovať predmet nájmu a bol si vedomý, že nový vlastník objektu hneď po skončení nájomného vzťahu začne objekt rekonštruovať. K odvolacej námietke žalobcu, že súd prvej inštancie nevykonal ním navrhnuté dokazovanie (svedeckou výpoveďou a znaleckým posudkom) odvolací súd uviedol, že v sporovom konaní platí dispozičná a prejednávacia zásada, účastníci sú povinní prispieť k tomu, aby sa dosiahol účel konania tým, že pravdivo a úplne opíšu všetky potrebné skutočnosti a označia dôkazné prostriedky na preukázanie svojich tvrdení, avšak len súd rozhodne, ktoré z označených dôkazov vykoná. Platí, že súd nevykoná dôkazy, ktoré nie sú pre posúdenie veci relevantné a nemôžu smerovať k zisteniu skutočností predvídaných skutkovou podstatou právnej normy, ktorú treba na danú vec aplikovať. Súd pritom nie je viazaný návrhmi účastníkov na vykonanie dokazovania a nie je povinný vykonať všetky navrhované dôkazy. Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z navrhovaných dôkazov budú vykonané, je vecou súdu (§ 120 ods. 1 O.s.p.), nie účastníkov konania. V súvislosti s tým odvolací súd poukázal na časť odôvodnenia odvolaním napadnutého rozsudku, v zmysle ktorej súd prvej inštancie nepovažoval „za potrebné opätovne vypočúť svedka Ing. H., ktorý sa podrobne vyjadril ku všetkým okolnostiam uzavretia zmluvy so žalobcom“. Z jeho výpovede vyplynulo, že zmluva o dodávke elektrickej energie bola v letnom období so žalobcom uzavretá na nižší príkon (25 kW), lebo na prevádzku bufetu v letnom období dodanie elektrickej energie v príkone 25 kW bolo pre žalobcu postačujúce. Tento svedok potvrdil, že žalobca nepožadoval zabezpečenie dodávky elektrickej energie do prenajatého objektu aj na obdobie po 15. októbri 2005. Navyše, v konaní bolo preukázané, že žalobca ani počas obdobia, na ktoré mal dohodnutý odber elektrickej energie (od 4. augusta 2005 do 15. októbra 2005) predmet nájmu neprevádzkoval. K žalobcom navrhovanému znaleckému dokazovaniu odvolací súd poznamenal, že aj len z laického posúdenia je zrejmé, že ak v letnom období bol predmetom prevádzky len drevený bufet postavený na betónových doskách, bol príkon elektrickej energie 25 kW postačujúci. Naostatok uviedol, že pri rozhodovaní v predmetnej veci neboli dané dôvody na použitie ustanovenia § 150 O.s.p. tak, ako ich v odôvodnení rozsudku uviedol súd prvej inštancie. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 224 ods. 1 v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p.

3. Proti potvrdzujúcemu výroku uvedeného rozsudku odvolacieho súdu a tiež proti jeho výroku o trovách konania podal žalobca dovolanie s tým, že v konaní došlo k procesnej vade zmätočnosti v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. (§ 241 ods. 2 písm. a/ O.s.p.), ďalej k tzv. inej vade majúcej za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.) a napadnutý rozsudok spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Poukázal na svoj procesný úkon z 25. septembra 2013, ktorým sa vyjadril k veci a v ktorom podal viacero návrhov na vykonanie dokazovania. Podľa jeho názoru mu bola odňatá možnosť pred súdom konať odňatá tým, že súdy sa s obsahom tohto procesného úkonu nevyrovnali. Napadnutý rozsudok je v dôsledku toho nepreskúmateľný, čo podľa neho zakladá vadu v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. V ďalšom uviedol, že dovolaním je napadnutý v poradí druhé rozhodnutie odvolacieho súdu; v predchádzajúcom (zrušujúcom) uznesení uviedol odvolací súd svoje skutkové a právne závery, ktorými sa potom súd prvej inštancie musel riadiť. Rozsudok súdu prvej inštancie v dôsledku toho nie je založený na vlastných skutkových zisteniach a ich právnom posúdení. Pokiaľ sa odvolací súd v napadnutom rozsudku odvolal na vecne správne závery súdu prvej inštancie, odvolal sa v skutočnosti na svoje skoršie závery. Tým bola podľa presvedčenia dovolateľa porušená zásada dvojinstančnosti konania. V porovnaní s predchádzajúcim rozhodnutím odvolací súd založil dovolaním napadnutý rozsudok na niektorých nových skutkových zisteniach (napríklad o rozsahu využívania prenajatého objektu, nezaujíma žalobcu prevádzkovať objekt a o zámeroch budúceho vlastníka objektu), ku ktorým sa žalobca nemal možnosť vyjadriť a podaním vyjadrenia realizovať svoje procesné oprávnenia. Týmto postupom odvolací súd porušil § 213 ods. 3 O.s.p. a nenariadením odvolacieho pojednávania (nezopakovaním a nedoplnením skôr vykonaného dokazovania) porušil § 214 ods. 1 písm. b/ O.s.p. Za danej situácie mal odvolací súd vykonať dokazovanie minimálne výsluchom žalobcu, ktorému by pri tom vytvoril procesnú možnosť vyjadriť sa k novým skutkovým okolnostiam. Odvolací súd konal aj v rozpore s § 120 O.s.p., keď odbornú otázku (dostatočnosť príkonu elektrickej energie) posúdil sám. Nedostatočné zistenie rozhodujúcich skutkových okolností (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.) sa premietlo do vecne nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Pre to, čo bolo najpodstatnejšie pre správne právne posúdenie veci (zistenie, aký príkon elektrickej energie bol postačujúci pre riadnu prevádzku prenajatého objektu), nedávali skutkové zistenia súdov dostatočný podklad. Z týchto dôvodov žalobca žiadal napadnuté výroky rozsudku odvolacieho súdu a tiež rozsudok súdu prvej inštancie (v zamietajúcom výroku) zrušiť a vec v rozsahu zrušenia vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

4. Žalovaná vo vyjadrení k dovolaniu uviedla, že v čase rozhodovania o tomto mimoriadnom opravnom prostriedku sa právna úprava dovolacieho konania riadi ustanoveniami Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), dovolanie žalobcu ale podľa § 420 CSP prípustné nie je. Pokiaľ odvolací súd vo svojom neskoršom rozhodnutí nad rámec vyjadrený v skoršom rozhodnutí uviedol tiež ďalšie skutkové okolnosti, ktoré vyšli najavo v priebehu konania, a sú len logickými vývodmi vyplývajúcimi z už vykonaného dokazovania, neodňal žalobcovi možnosť pred súdom konať. Podľa presvedčenia žalovanej je nesprávny prístup žalobcu k danému právnomu sporu, podstata ktorého nespočíva v tom, aký bol optimálny príkon elektrickej energie do prenajatého objektu. V konaní bolo preukázané, že žalobca mal možnosť dohodnúť sa s novým vlastníkom objektu až do skončenia nájmu, zvýšené platby ale odmietol dohodnúť, lebo „sa zrejme spoliehal na príjem z náhrady škody“. Žalovaná z týchto dôvodov žiadala dovolanie zamietnuť a priznať jej náhradu trov dovolacieho konania.

5. Dovolanie bolo podané 24. mája 2016. Podaním dovolania (za účinnosti O.s.p.) nadobudol tento procesný úkon účinky. Podľa prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), ktorý nadobudol účinnosť 1. júla 2016, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Podľa § 470 ods. 2 veta prvá CSP (ale) právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) dovolací súd uvádza nasledovné:

7. Dovolanie je procesný úkon strany adresovaný súdu. Dovolateľ ním prejavuje vôľu vyvolať účinok spočívajúci v prelomení právoplatnosti napadnutého rozhodnutia a v možnosti uskutočniť meritórny dovolací prieskum.

7.1. V danom prípade bolo dovolanie podané pred účinnosťou CSP. Dovolania podané do 30. júna 2016, v prípade ktorých podľa vtedy účinnej právnej úpravy nebol daný dôvod ani pre zastavenie konania [napríklad vzhľadom na nesplnenie osobitnej podmienky dovolacieho konania (§ 241 ods. 1 veta druhá O.s.p.)] ani pre odmietnutie dovolania [z niektorého dôvodu vyplývajúceho z ustanovenia § 243c O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. a/ až d/ O.s.p. (napríklad preto, lebo dovolanie bolo podané proti rozhodnutiu, proti ktorému nebol tento opravný prostriedok prípustný)], vyvolali procesný účinok umožňujúci a zároveň prikazujúci dovolaciemu súdu uskutočniť meritórny dovolací prieskum.

7.2. Tie dovolania podané do 30. júna 2016, v prípade ktorých bol podľa vtedy účinnej právnej úpravy daný dôvod na zastavenie dovolacieho konania alebo odmietnutie dovolania, tento procesný účinok nemali (porovnaj tiež I. ÚS 4/2011 a II. ÚS 172/03).

8. Zohľadňujúc vzájomnú koreláciu ustanovení § 470 ods. 1 CSP a § 470 ods. 2 CSP dovolací súd konštatuje, že nová právna úprava vychádza síce z princípu okamžitej aplikability procesnoprávných noriem (viď § 470 ods. 1 CSP), rešpektuje ale procesný účinok tých dovolaní uvedených v bode 7.1., ktorý zostal zachovaný aj po 30. júni 2016 (viď § 470 ods. 2 CSP). V dôsledku toho platí, že ustanovenia novej, od 1. júla 2016 účinnej, právnej úpravy o dovolaní a dovolacom konaní sa v prípade týchto dovolaní nemôže uplatniť v plnom rozsahu hneď od uvedeného dňa, v celej šírke a so všetkými dôsledkami. Úplná aplikabilita týchto ustanovení novej právnej úpravy sa uplatní až pri dovolaniach podaných od uvedeného dňa. Opačný záver by bol porušením právnej istoty a legitímnych očakávaní strán, lebo ten, kto konal na základe dôvery v platný a účinný zákon, nemôže byť vo svojej dôvere k nemu sklamaný [viď tiež závery vyjadrené v rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) sp. zn. PL. ÚS 36/1995].

9. Najvyšší súd už v rozhodnutiach vydaných do 30. júna 2016 (viď napríklad sp. zn. 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 209/2015, 3 Cdo 308/2016, 5 Cdo 255/2014) uviedol, že právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých civilný súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred civilným súdom, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011).

9.1. Do uvedeného dňa bolo dovolaním možné napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu iba vtedy, pokiaľ to zákon výslovne pripúšťal (viď § 236 ods. 1 O.s.p.).

9.2. Dovolanie bolo prípustné proti každému rozhodnutiu, ak v konaní došlo k najzávažnejším procesným vadám uvedeným v § 237 ods. 1 O.s.p. Prípustnosť dovolania proti rozsudku upravoval § 238 O.s.p. a proti uzneseniu § 239 O.s.p.

9.3. Žalobca dovolaním napadol potvrdzujúci výrok rozsudku odvolacieho súdu, ktorý nemá znaky rozsudkov, proti ktorým bolo dovolanie prípustné podľa § 238 O.s.p.

10. V danom prípade by preto dovolanie žalobcu vyvolalo ním sledovaný procesný účinok iba vtedy, ak v konaní došlo k procesným vadám uvedeným v ustanovení § 237 ods. 1 písm. a/ až g/ O.s.p.

10.1. Dovolateľ nenamietal existenciu procesných väd konania uvedených v § 237 ods. 1 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. a vady tejto povahy ani nevyšli v dovolacom konaní najavo.

10.2. Žalobca tvrdí, že mu bola odňatá možnosť pred súdom konať v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. Za právneho stavu do 30. júna 2016 sa odňatím možnosti konať pred súdom rozumel procesne nesprávny postup súdu, ktorý mal za následok znemožnenie realizácie procesných oprávnení účastníka konania [v zmysle § 18 O.s.p. mali účastníci v občianskom súdnom konaní rovnaké postavenie a súd bol povinný zabezpečiť im rovnaké možnosti na uplatnenie ich práv - viď napríklad právo účastníka vykonávať procesné úkony vo formách stanovených zákonom (§ 41 O.s.p.), nazerať do spisu a robiť si z neho výpisy (§ 44 O.s.p.), vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým vykonaným dôkazom (§ 123 O.s.p.), byť predvolaný na súdne pojednávanie (§ 115 O.s.p.), na to, aby mu bol rozsudok doručený do

vlastných rúk (§ 158 ods. 2 O.s.p.)). Zo spisu nevyplýva, že by postupom súdov došlo k odňatiu možnosti dovolateľa realizovať niektoré z týchto oprávnení.

10.3. Najvyšší súd už v minulosti opakovane zdôraznil, že pre záver o existencii procesnej vady konania uvedenej v ustanovení § 237 ods. 1 O.s.p. (teda aj vady uvedenej v písmene f/) nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil takej vady; rozhodujúcim bolo výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (viď napríklad rozhodnutia sp. zn. 1 Cdo 6/2014, 2 Cdo 609/2015, 3 Cdo 409/2015, 4 Cdo 143/2015, 5 Cdo 238/2015, 6 Cdo 30/2016, 7 Cdo 371/2015, 8 Cdo 34/2016).

11. Podľa názoru žalobcu mu bola odňatá možnosť realizovať jeho procesné oprávnenia tým, že napadnutý rozsudok neobsahuje vyjadrenie žiadnych záverov odvolacieho súdu vo vzťahu k jeho podaniu z 25. septembra 2013, v ktorom sa vyjadril k veci a podal viacero návrhov na vykonanie dokazovania. Dovolateľ tvrdí, že v tomto zmysle je napadnutý rozsudok nedostatočne odôvodnený do tej miery, že je nepreskúmateľný.

11.1. V súvislosti s touto dovolacou argumentáciou najvyšší súd uvádza, že v súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva sa nevyžaduje, aby súd v rozsudku reagoval na každý argument prednesený v súdnom konaní. Stačí, aby reagoval na ten argument (argumenty), ktorý je z hľadiska výsledku súdneho rozhodnutia považovaný za rozhodujúci (rozsudok vo veci Ruiz Torijo c. Španielsko z 9. decembra 1994, Annuaire, č. 303-B). Podobný názor zastáva aj ústavný súd, ktorý napríklad v rozhodnutí sp. zn. III. ÚS 209/04 vyslovil, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje pre záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces.

11.2. Ďalej je potrebné uviesť, že predmetné tvrdenie (že napadnuté rozhodnutie je nepreskúmateľné) patrí medzi najčastejšie používané námietky obsiahnuté v dovolaniach proti potvrdzujúcim rozsudkom. Už dávnejšia judikatúra najvyššieho súdu (R 111/1998) zastávala ale názor, že nepreskúmateľnosť rozhodnutia nezakladá zmatečnosť rozhodnutia a prípustnosť dovolania; nepreskúmateľnosť bola považovaná za vlastnosť (vyjadrujúcu stupeň kvality odôvodnenia) rozhodnutia súdu, v ktorej sa navonok prejavila (len) tzv. iná vada konania majúca za následok nesprávne rozhodnutie veci § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.). Vada tejto povahy nebola považovaná za dôvod zakladajúci prípustnosť dovolania. S tým názorom sa stotožnil aj ústavný súd (I. ÚS 364/2015, II. ÚS 184/2015, III. ÚS 288/2015 a I. ÚS 547/2016).

11.3. Vzhľadom na odlišnosti prístupu senátov najvyššieho súdu k riešeniu otázky dopadov nepreskúmateľnosti a arbitrárnosti rozhodnutia na prípustnosť dovolania, bolo vyvolané zjednocujúce stanovisko R 2/2016, ktoré zotrvalo na zásade, podľa ktorej nepreskúmateľnosť zakladá (len) „inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.“ (teda nie zmatečnosť a v dôsledku toho ani nie prípustnosť dovolania). Právna veta tohto stanoviska znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku“. Podľa právneho názoru veľkého senátu (viď bod 15. tohto uznesenia) sa zmeny v právnej úprave dovolania a dovolacieho konania, ktoré nadobudli účinnosť od 1. júli 2016, nedotkli podstaty a zmyslu tohto stanoviska; vzhľadom na to treba toto stanovisko považovať za aktuálne aj po uvedenom dni.

11.4. V danom prípade obsah spisu nedáva žiadny podklad pre uplatnenie druhej vety stanoviska R 2/2016, ktorá predstavuje krajnú výnimku z prvej vety a týka sa výlučne len celkom ojedinelých (extrémnych) prípadov, ktoré majú znaky relevantné aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. O taký prípad ide v praxi napríklad vtedy, keď rozhodnutie súdu neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, alebo keď sa vyskytli „vady najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“ (pozri Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009), prípadne ak došlo k vade tak zásadnej, že mala za následok „justičný omyl“ (Ryabykh proti Rusku, rozsudok z roku 2003). V odôvodnení napadnutého rozsudku odvolací súd citoval ustanovenia, ktoré aplikoval a z ktorých vyvodil svoje právne závery. Podľa presvedčenia dovolacieho súdu má odôvodnenie dovolaním napadnutého rozsudku náležitosti v

zmysle § 157 ods. 2 O.s.p. a žalobca neopodstatnene namieta nepreskúmateľnosť rozhodnutia odvolacieho súdu. Odvolací súd zrozumiteľným a jednoznačným spôsobom uviedol dôvody, ktoré ho viedli k rozhodnutiu; jeho postup, vo vzájomnej súvislosti s konaním a rozsudkom prvoinštančného súdu, nemožno považovať za zjavne neodôvodnený alebo arbitrárny, teda v danom prípade odvolací súd procesne nekonal spôsobom zmätočným, ktorý by mal za následok vadu konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ CSP.

11.5. Za procesnú vadu konania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľa.

12. Podľa názoru dovolateľa je rozsudok súdu prvej inštancie založený na skutkových a právnych záveroch vyjadrených už skôr odvolacím súdom v jeho zrušujúcom uznesení (z 24. apríla 2013 sp. zn. 3 Co 136/2012), v ktorom odvolací súd uviedol, ktoré skutkové zistenia a právne závery považuje za správne a súdu prvej inštancie uložil, aby ich v ďalšom konaní rešpektoval. Dovolateľ zastáva názor, že pokiaľ sa odvolací súd v napadnutom rozsudku odvolal na vecne správne závery súdu prvej inštancie, ku ktorým dospel po zrušujúcom uznesení, odvolal sa v skutočnosti na svoje skoršie závery a porušil zásadu dvojínštančnosti konania.

12.1. Ak odvolací súd zruší rozhodnutie súdu prvého stupňa podľa § 221 ods. 1 O.s.p. a vec mu vráti na ďalšie konanie, je súd prvej inštancie viazaný záväzným právnym názorom vyjadreným odvolacím súdom v zrušujúcom uznesení. Pre konanie po zrušení rozhodnutia odvolacím súdom platí bezvýnimočne zásada viazanosti a podriadenosti súdu prvej inštancie právnym názorom vysloveným odvolacím súdom.

12.2. Predmetná námietka súvisí s tzv. kasačnou (inštančnou) záväznosťou rozhodnutia vyššieho súdu pre súd, ktorému sa vracia na ďalšie konanie. Pokiaľ má fungovať justičný systém, musí byť táto viazanosť reflektovaná len bezpodmienečným rešpektovaním rozhodnutia najvyššieho súdu. Len výnimočne sa táto viazanosť právnym názorom neuplatní (napríklad v prípade zmeny v skutkových zisteniach, ktoré tvorili základ zrušujúceho aj zrušovaného rozhodnutia, alebo v prípade zmeny právnej úpravy, ku ktorej došlo po zrušovanom rozhodnutí, ale pred opätovným rozhodnutím odvolacieho súdu; nie je tiež vylúčené, že súd prvej inštancie rozhodne inak aj z dôvodu zásadného judikatórneho posunu reflektujúci niektoré rozhodnutie Európskeho súdneho dvora, alebo Európskeho súdu pre ľudské práva alebo ústavného súdu alebo dovolacieho súdu v otázke, ktorá v čase rozhodovania dovolacieho súdu nebola celkom uspokojivo vyriešená. „Viazanosť právnym názorom vyjadreným v kasačnom rozhodnutí inštančne vyššieho súdu ... vyplýva zo zmyslu kasácie v právnom poriadku“ (k tomu viď publikáciu Bobek, Kühn a kol.: Judikatura a právní argumentace, Vydavatelství Auditorium, Praha, 2013, str. 104). Viazanosť súdu nižšieho stupňa právnym názorom súdu vyššieho stupňa je zároveň vykonaním ústavného princípu práva na súdnu ochranu a spravodlivý proces, ktorého je integrálnou súčasťou.

12.3. Pokiaľ súd prvej inštancie rešpektuje záväzné závery vyplývajúce zo zrušujúceho uznesenia odvolacieho súdu (riadi sa jeho kasačnou záväznosťou) a odvolací súd na podklade jeho skutkových a právnych záverov dospeje k záveru o dôvodoch pre potvrdenie odvolaním napadnutého rozhodnutia, nemôže dôjsť k zásahu do princípu dvojínštančnosti konania.

12.5. Pre úplnosť dovolací súd poznamenáva, že zo žiadneho ustanovenia O.s.p. v znení do 30. júna 2016 nevyplývalo, že by odvolací súd nemohol svoj skorší právny názor zmeniť v neskoršom odvolacom konaní napríklad z dôvodu zmeny rozhodujúcich skutkových okolností alebo zmeny náhľadu na určitú právnu otázku (k tomu viď R 68/1971 a tiež rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 2 Cdo 5/1997, 2 Cdo 78/2005, 3 Cdo 114/2011, 3 Cdo 58/2012, 5 Cdo 117/2014, 7 Cdo 90/2013). To znamená, že po vrátení veci na ďalšie konanie mohlo dôjsť k skutkovému posunu vedúcemu k novým skutkovým zisteniam, z ktorých mohol vychádzať súd prvej inštancie pri ďalšom prejednávaní a rozhodovaní veci, na čo by nadväzovalo posúdenie nových skutkových a právnych záverov odvolacím súdom (teda súdom vyššej inštancie).

12.6. Vzhľadom na uvedené považuje dovolací súd za neopodstatnenú námietku žalobcu, že došlo k porušeniu zásady dvojínštančnosti konania.

13. Dovolateľ namieta, že odvolací súd porušil ustanovenie § 213 ods. 3 O.s.p.

13.1. Podľa § 213 ods. 1 O.s.p. bol odvolací súd viazaný skutkovým stavom, tak ako ho zistil súd prvého stupňa s výnimkami ustanovenými v odsekoch 2 až 7 O.s.p. V zmysle § 213 ods. 3 O.s.p.

vtedy, keď mal odvolací súd za to, že súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, dokazovanie v potrebnom rozsahu opakuje sám.

13.2. Pri posudzovaní opodstatnenosti tejto dovolacej námietky treba mať na zreteli, že (iba vtedy) ak sa odvolací súd chcel odchyliť od skutkových zistení súdu prvého stupňa na základe bezprostredne pred ním vykonaných dôkazov, musí dokazovanie sám zopakovať a zadovážiť si tak rovnocenný podklad pre odlišné hodnotenie dôkazov v zmysle § 132 O.s.p. Pokiaľ ale odvolací súd nevidí dôvod pre odklon od skutkových zistení súdu prvej inštancie, ale na báze zadováženej už dokazovaním vykonaným súdom prvej inštancie chce zdôrazniť ešte niektorú skutkovú okolnosť, nemusí vykonať dokazovanie. Navyše, ak niektorý odvolací súd (prípadne) porušil do 30. júna 2016 ustanovenie § 213 ods. 3 O.s.p., nezakladalo toto porušenie procesnú vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. Rozhodovacia prax najvyššieho súdu považovala takúto nesprávnosť (len) za tzv. inú procesnú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p., ktorá ale prípustnosť dovolania nezakladala (viď napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 190/2008, 3 Cdo 258/2012 a 3 Cdo 288/2014).

13.3. V danom prípade bolo z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle ustanovenia § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. významné, že odvolací súd sa neodchyľil od skutkového stavu zisteného súdom prvej inštancie. Pokiaľ za základ pre svoje rozhodnutie (navyše) vzal aj ďalšie skutkové zistenia, nemohlo to mať za následok procesnú vadu konania zmätočnosti uvedenú v tomto ustanovení.

14. K námietke žalobcu, podľa ktorej odvolací súd porušil § 120 O.s.p., keď odbornú otázku (dostatočnosť dodávaného príkonu elektrickej energie) posúdil sám (laicky) je potrebné uviesť, že žalobcom vytýkaná nesprávnosť mohla založiť (nanajvýš) procesnú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p., ktorá sa mohla premietnuť do vecne nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Namietaná nesprávnosť ale nezakladala vadu zmätočnosti (§ 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.), ani prípustnosť dovolania.

15. Treba zdôrazniť, že nedostatočné (neúplné a nesprávne) zistenie rozhodujúcich skutkových okolností, prípadné nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu nezakladalo do 30. júna 2016 prípustnosť dovolania. V tomto smere najvyšší súd poukazuje na naďalej opodstatnené závery vyjadrené v judikátoch R 37/1993 a R 125/1999, R 42/1993, ako aj v rozhodnutiach najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 85/2010, 2 Cdo 29/2011, 3 Cdo 268/2012, 3 Cdo 108/2016, 2 Cdo 130/2011, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 185/2011, 7 Cdo 38/2012.

16. Naostatok je potrebné uviesť, že prípustnosť dovolania do 30. júna 2016 nezakladala ani okolnosť, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu (prípadne) spočívalo na nesprávnych právnych záveroch.

16.1. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Nesprávne právne posúdenie veci bolo do 30. júna 2016 považované za relevantný dovolací dôvod v zmysle § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p., ktorý ale mohol byť úspešne uplatnený iba v procesne prípustnom dovolaní.

16.2. Samo nesprávne právne posúdenie veci ale prípustnosť dovolania nezakladalo. (viď najmä judikát R 54/2012, ale aj viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 26/2010 a 8 ECdo 170/2014). Nešlo totiž o vadu konania v zmysle § 237 ods. 1 O.s.p., ani znak (atribút, stránku) rozhodnutia, ktorý by podľa § 238 O.s.p. zakladal prípustnosť dovolania.

16.3. Aj podľa názoru ústavného súdu nesprávne právne posúdenie veci nezakladalo vadu konania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. (viď IV. ÚS 196/2014).

16.4. Na tom, že nesprávne právne posúdenie nezakladá vadu zmätočnosti, zotrval aj aktuálny judikát R 24/2017.

17. Z týchto dôvodov dospel najvyšší súd k záveru, že žalobcom podané dovolanie nevyvolalo do 30. júna 2016 účinok, ktorý by umožnil uskutočniť meritórny prieskum napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu.

18. Najvyšší súd odmietol procesne neprípustné dovolanie žalobcu podľa ustanovenia § 447 písm. c/ CSP.

19. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

20. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.